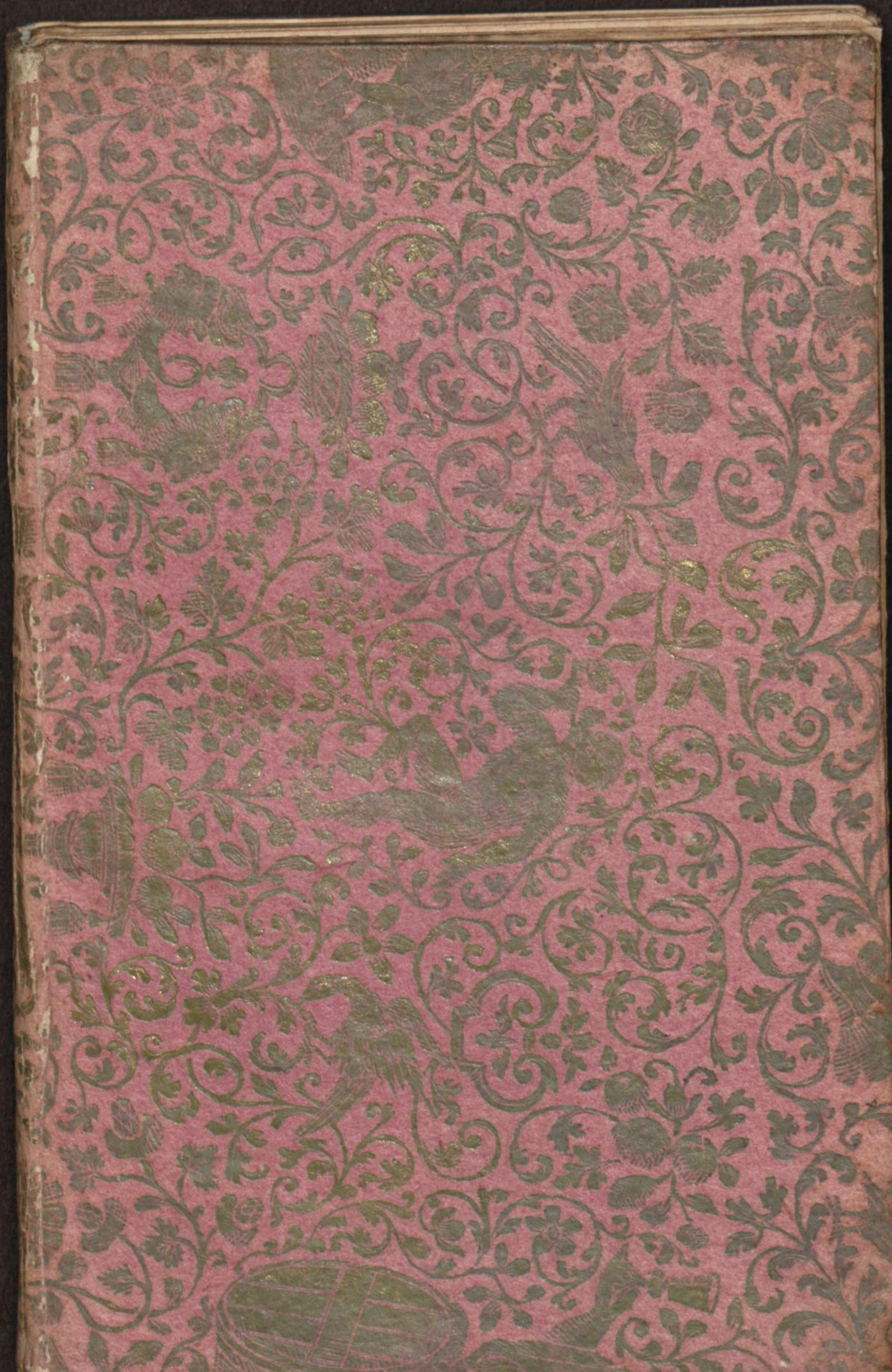
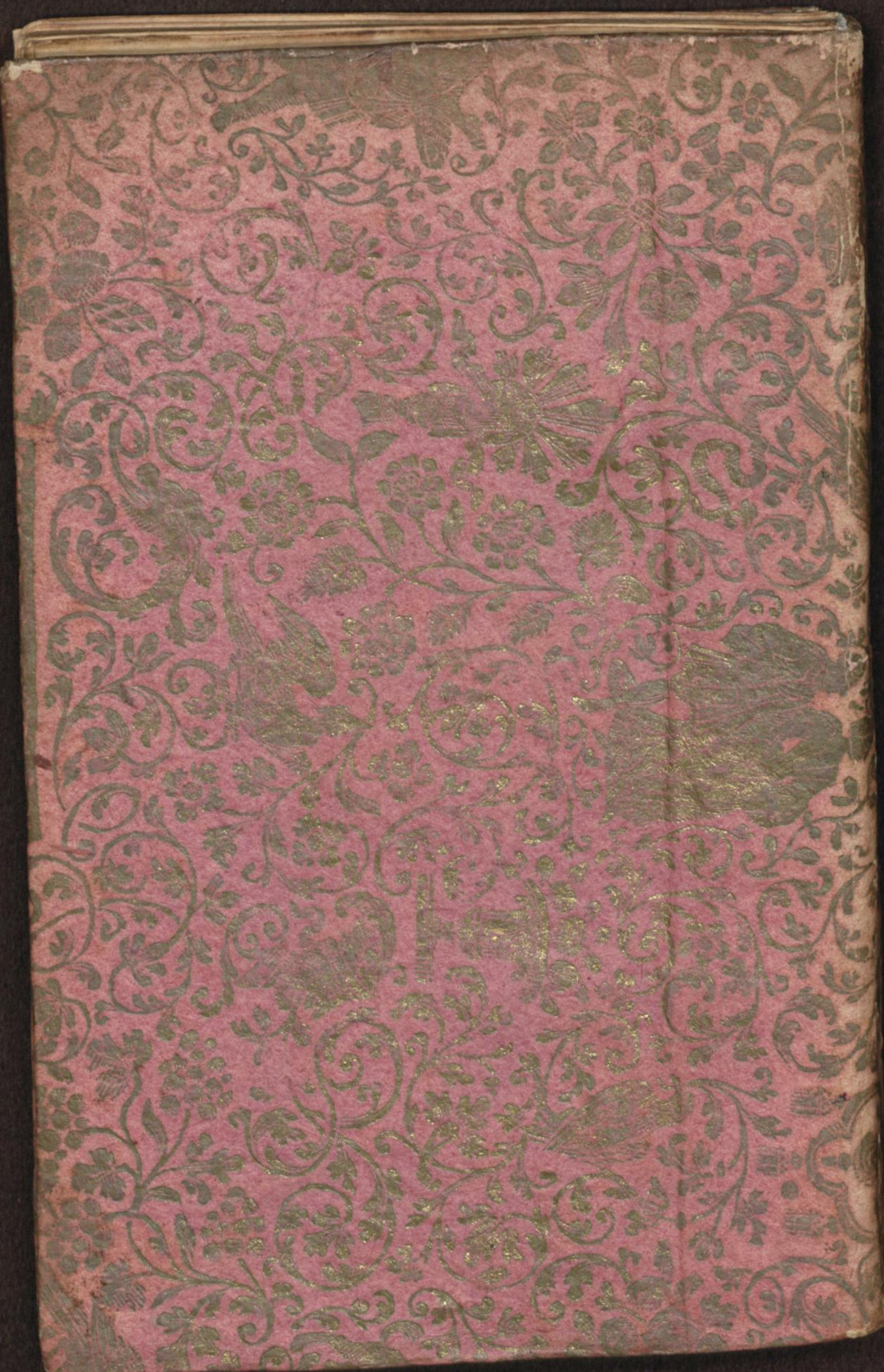

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

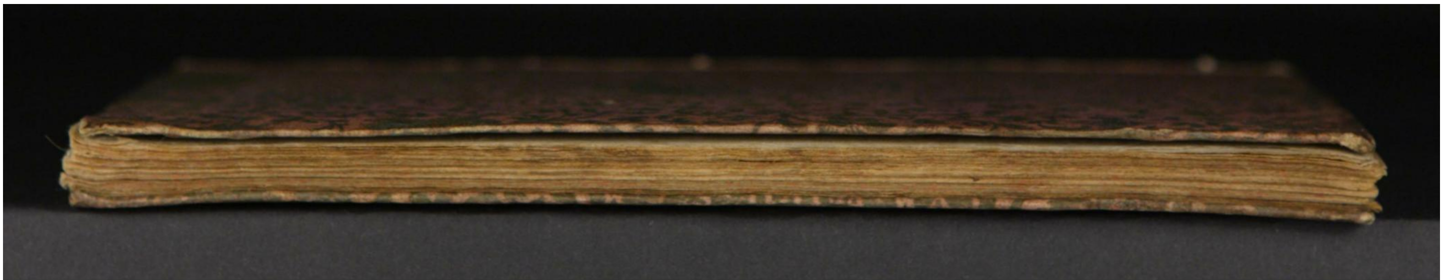
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

7209.

DA-Bok

N.o 3086.

M. Fischer fecit

BIBLIOTHECA
REGIA
HAFNIENSIS

D
O
mæ
nata
ST
grau

M.

dieru

tu Do

Exc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

N°. 2.

Oratio Parentalis

DE VITA ET OBITV ILLVSTRISSImæ & ſereniſsimæ Dominæ, *ANNÆ*, natæ *REGINÆ DANIÆ*, *AVGVSTI* Ducis Saxoniæ Electoris &c. Burggrauij Magdeburgici &c. *CONIVGIS*, quæ obijt Anno Chriſti 1585. Calend. Octob.

M. NICOLAO LEVTINGERO *Auctore*.

Pſalmo XC.

Doce nos Domine, vt ſciamus numerum dierum noſtrorum, & ambulemus corde ſapienti.

Pſalm. IIII.

In pace ſimul cubo & dormio: Quoniam tu Domine ſolus in ſpe conſtituiſti me.

VVITEBERGÆ

Excudebat Matthæus VVelack.

ANNO M. D. LXXXVI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

N°2

BIBLIOTHECA
REGIA
HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ILLVSTRIS-SIMO ET IN-CLITO PRINCIPI

ac Domino, Domino ADOL-PHO, *Duci Holſatiæ, Schleſui-cenſi Stormarienſi & Ditma-rienſi &c. Comiti in Oldenbur-go & Delmenhorſt &c. Domino ſuo clementiſ-ſimo: S.*

CVm Phryges de ſuo luctu apud Tiberium Imp. qui filium ante annum amiſerat, per legatos magno ſimulato dolore conteſtarentur, ni-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

hil illis aliud, quàm ſe quoq; , quòd Hectorem bello amiſerint, dolere reſpondit. Ingratum enim verè eſt, quod fit alieno tempore. De meo fortaſsis conatu idem iudicabunt amiculi, qui me imitatum, & meo quidem iudicio non immeritò, Ludouicum Sfortiam exiſtimabunt, cuius inſignia Morum referebant. Arbor hæc eſt ſapientiſsima, quæ tardè & non prius germinat, quàm hiemis iniuriam effugerit, et in omni actione nequaquam properandum docet. Et par mihi cum Ludouico fatum eſſe libenter agnoſco, conſilium neutri feliciter ſucceſsit. Ille enim dum principatum et libertatem meditatur minus cautus & ſapiens vitam in carcere finijt, ego vero dum capto occaſiones

Charybdim fugitans incidi in Scyllam. Tandem me colligens, quod ſerò facerem, faciundum tamen putaui, non ſolùm quia beneficia cumulatè accepta neceſsitatem mihi imponebant, ſed quia etiam I.C.T. gratum futurum non dubitabam. Cum enim ſæpè I.C.T. cogitare de illa quam max. fecerat, crederem, eiusque deſiderio ferri, vt viuam hic illius quaſi imaginem haberet, ad quam reſpiceret, volui quidem efficere, ſi potuiſſem. Plus enim illuſtrium virtutum animiq; monumenta, quàm ipſa corporis, ſi inter homines eſſe deſijt ſpecies, afficiunt: & nos quoq; iuxta veterum præceptum συνεχῶς ὑπομιμνήσκεσθαι τινὸς τῶν ἀρετῇ χρωμένων, quotidiè illius, vt quæ generoſè laudabiliterq;

vixerit & defuncta ſit, petita ἀποδείξα ad imitandum recordaremur. Notiſsimum enim eſt, quàm facilè maximorum hominum merita ſeneſcant, niſi ad poſteritatem literis transmittantur. Hoc itaque ſtudium meum ſi I. C. T. probari intelligerem, facilius amurulentiam illorum, qui in Gratias ipſas dira euomunt quæq; ,contemnerem, (quibus tamen ſciolis aliàs Vallam ſuum libenter relinquo, qui alijs quidem elegantiarum præcepta tradidit, ſed in hiſtoria de rebus in Sicilia & Hiſpania geſtis minimè eius videri poſſunt,) & ad alia præterea calcar mihi adderetur, quæ profutura omninò iudico.

Nec hic Appionem Grammaticum ſequor, qui opinione inepta immortalem ſe facere, ſibiq; grati-

am debere, quib. ſua dedicaſſet, iactitabat, quin potius vt ad noſtra ſereno vultu reſpiciat, ea qua decet ſubiectione peto. Vtinam verò pro ingenioli mei tenuitate tantæ Reginæ virtutes, non dicam illuſtrare, adumbrare ſaltem potuiſſem. Lineamenta corporis ducunt alij feliciùs, vt hominum obtutibus pateant, at habitudines animorum verè exprimere, vitamq́ ipſam quaſi ἐν παρόψει exhibere non eſt cuiusuis. Interim Buccinator inſtituti mei non fuero, vt Thoas iſte Ætolius gloriabatur, Antiochum tantum auri aduehere, vt ipſos emere Romanos poſſet, qui tamen ipſe ab alijs petere neceſſe habebat. Eſt enim iactantia ferè paupertatis comes. Itaque de καλλιογραφίᾳ hac mea

 polliceri

polliceri multùm non debeo, ne ipſi accidat, quod Phaetonti Ouidiano. ——— *curſum*

Quem ſi non tenuit, magnis tamen excidit auſis.

Quin potius fateor ingenuè, non mihi eam contigiſſe facultatem, vt ſcriberem, quæ vellem, mearumq́ꝫ virium non eſſe Mercurium & Gratias, vt veterum more loquar, ſimul collocare. Scapham tamen me Scapham dicere memini, licet cum Coſmo Pactio aridior forſan ſum, quam cothurnatum decet. Interim pati poſſum, vt me à tarantulis Apuliæ, ſic vulgo vocant, morſum, modò non impium, proclament: modò non hanc meam Creontis Halicarnaſſei de Lyſandro orationem vocitent, quàm de nouandis rebus materias tra-

ctantem, propter grauitatem ſermonis, ne alios ad idem ſtudium excitaret, & Lyſandrum malè meritum & ſepultum refoderet, Ephorus inſpiciens ſuppreſsit. Quale tamen fuerit quod offertur, quandoquidem mola ſalſa litant, qui thura non habent, I. C. T. ſubiectiſs. periclitandum dare volui, & quidem ea ſpe, I. C. T. heroicis virtutibus inclitam munus hoc, quod virtutes complures tractat, gratum habituram. Et ſi non aſſecutus ſum, quod publ. & priuata merita poſtulant, (ſicut me quoque ſingulari illi beneficio aſtrictum cognoſco, dum in Principis Electoris AVGVSTI Domini mei benigniſsimi, vt illius mihi peregrino in Brandenburgica ditione nato

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

gratiam conciliaret, complexum
iret, alijsq́ beneficijs in ludo illuſtri
Miſenæ, & Academijs Lipſenſi &
Vitebergenſi clementiſsimis affice-
ret) grauitati rerum potius virtu-
tisq́ excellentiæ, & luctuoſis tem-
poribus, quàm infelicitati ingenij
mei attributuram. Profecto cum
auro & gemmis carerem, malo co-
toneo & Scypho aquæ gratitudi-
nem meam oſtendere volui. De-
functis enim non poteſt maior
exhiberi honos, quàm vt honeſtè
ſepultorum memoria grata con-
ſeruetur. Et vtinam adhuc in vi-
uis apud nos eſſet, & in alio argu-
mento potiùs pietatem meam ex-
plicarem. Sed abijt vt voluit, & ve-
rè viuit immortalis re & nomine.
Quod autem ſub *I*. C. T. nomine
hanc

hanc orationē parentalem in publicum emitto, ſine conſilio factum non eſt: Notum enim eſt, eam I. C. T. non ſolùm quod ornamentum generis ſui eſſet, ſed etiam propter virtutes propemodum diuinas, quibus velut Heſperus ſplendore inter ſtellas omnes prælucebat, & ſingularem erga omnes ſanguine & affinitate ſibi coniunctos στοργὴν fuiſſe cariſsimam. Itaq; cum ad I. C. T. ſcribere conſtituiſſem, vt me meaq́; ſtudia illi commendarem, non occurrebat aliud argumentum, quod I. C. T. gratius & iucundius futurū putarem, quàm hoc, in quo eam quam maximi feciſſet ſemper, agere, loqui, & viuere conſpiceret, eoq́; nomine qualitercunq́ue tractatum clementiſ.

approbaturam confidebam. Si e-
nim loquentes de ijs, quos hic ama-
mus abſentes, tanta patientia ſuſti-
nemus, vt multùm recreatos nos
fateamur, an non dicentes eadem
facilitate aut maiore etiam cum
voluptate audiamus? Digniſsima
illa omninò fuit, quæ ab omnibus
celebretur, & cuius memoria ad
omnem poſteritatem conſeruetur,
eoq́; magis, cum nihil non in hac
fataliter imminente μεταβολῇ metu-
amus. Palladio Troiæ ablato Ili-
um perit, quid hoc Palladio, in quo
verè Pallas diuina ſeu Pele ſapien-
tiaq́; habitauit, amiſſo non time-
amus? Deinde cum ſciam I. C. T.
non ſolum verbum Dei amare, ſu-
osq́; ſubditos exemplo laudabili ad
pietatem inuitare, doctores Euan-
gelij

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

gelij in precio habere, iuſtitiam ex æquo adminiſtrare, Rempub. non tàm gerere quàm ornare & augere acceſsione multa incrementoque maximo, aulam habere opt. conſtitutam omnium quaſi virtutum officinam, vitam agere interiorem inuocationis Dei, continẽtiæ, manſuetudinis, fidei, φιλοσοφγίας laude decoratam, ſed etiam Muſas earumq́ꝫ munera non aſpernari, vnde fit, vt ex remotioribus quoque locis ad I. C. T. ad tutum Aſylum & portum quaſi confugiant. Quam profectò laudem *I.* C. T. multis ſibi triumphis anteponendam exiſtimabit. Certè ex virtutibus hodiè non eſt admirabilior, vbi ſtudia periclitantur. Sed nolo hîc prolixior eſſe: *I.* C. T. ea, qua debeo

ſub-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ſubmiſsione oro, vt ad meos quoque labores & conatus clementer & benignè reſpiciat, & me inter ſuos quibus tutelaris eſt Deus recipiat, me meaq́ ſtudia in portum tranquillum traducat, nam me præcipuè *I.* C. T. eiusq́ ſubditis ſeruiturum promitto. Rectè valeat *I.* C. T. Vitebergæ IX. Calend. Maij, Anno regnantis gratiæ 1586.

Illuſtriß. Celſitud.

Tuæ

addictiß.

M. Nicolaus Leutinger.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Oratio in Funere

ILLVSTRISSIMÆ PRINCIPIS SAXONIÆ Electoriſſæ *DOMINÆ ANNÆ AVGVSTÆ* &c.

ETſi dolore luctuq́; grauiſſimo principis ANNÆ AVGVSTÆ, potentiſsimi Electoris Saxoniæ AVGVSTI coniugis cariſsimæ obitu oppreſſus, nulla mihi parte rectè conſtare videar, ne dum vires in ampliſsimum tanti ſplendoris dignitatisq́; virtutum & ornamentorum vel τῶν ἐπιπολαζόντων *campum ſaltem exſpatiandi, ad quem amplificandum excolendumq́; allata aliqua, ſi qua in me eſſet, ope, agnoſco me promptiorem, quàm parem,*

parem, ſufficiant, vt taceam, quã omnia ſunt etiam cautiſsimo vel in vmbra extimeſcenda, venenatorum animalium ad amæniſsimi horti fragrantiſsimorumq́; florum ſepes, ſibilis ictibusq́; paratis, & quam denique nihil à me tale in extrema τῆς γραφικῆς δυνάμεως, vt aliarum quoq; rerum omnium paupertate conſtituto exſpectandum, in quo bonorum hominum iudicia acquieſcere, et detrimentum Reipub. acceptum ob oculos poni poſsit, tantusq́; princeps iſti luctui leuamine quodam addito, aliqua ex parte eripiatur: in his tamen omnib. periclitabor libenter, modò planum fiat, me DEO,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Gratijs, & animo grato ſibiq; benè conſcio, reiq; ſic poſtulanti obſecutum: Prætereo hic, quantùm excellentium παραδείγματα virtutum exſtare, expediat, quaſi non ſint τὰ ψεκτὰ καὶ ἀμίμητα, nouaq; & recentia plus in oculos incurrunt, afficiuntq; & in amorem imitationemq; ſui nos rapiunt, quàm aliæ αἱ ἑρμηνεῖαι. Quàm verò neceſſarium ſit, apud poſteros etiam talium principum memoriam in pectoribus quaſi in Archiuis conſeruari, vt hos quidem ſuus maneat honos, ceteri verò vnde gloriæ ἀπόδειξιν petant, ſemper habeant, longum foret commemorare. Nec me à conſuetudine veterum

alienum quid tentare arbitror, ſiquidem & inter alios Nazianzenus auctor eſt ſuo tempore orationes de ijs, qui è viuis exceſſerant, antequam in ſepulcrum deponerentur, haberi ſolitas. Quantò igitur æquius eſt id tantis fieri numinibus, quæ vt Theophilactus ſentit, in nos, ſi pia ſunt, multa beneficia conferunt, & per quæ poſt DEVM vita hæc noſtra ſolum conſtat. Et quis eſt niſi ſit caucaſea rupe durior, qui ab vniuerſo luctu ſuum ſegreget, & non potius occaſionem captet ſuam præ reliquis pietatem explicandi. Virtutes omnes cum multis querelis palleſcere cernimus: lugere orbitatem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

tatem ſuam Eccleſiam, lugere Saxoniam, quia matrem amiſerint, in qua præſidium ingens habebant: Querula voce, menteq́ curis oppreſſa ſe, quidquid eſt orthodoxum conficere, & neſcio quid vereri. Quo vertas oculos, aliam ſe, quam illa viua formam faciemq́ offerre, conſpicimus. Et quamuis poſt ſe reliquit, quibus reſpub. Chriſtiana religioq́ cariſsima eſt, in quos rectè oculos noſtros conijcimus, ſpesq́ noſtras figimus, fieri tamen non poteſt, quin grauiſsimè feramus, id quod accidit. Cum igitur, Eccleſia, aula, ſcholæ, templa cum Sellis & Cathedris publicum acerbiſsimumq́

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

mœrorē oſtendant reiteratis querelis, qui vir etiam fortis ſe contineat, vt conſternati animi ſignificationem non edat. Scribūtur igitur nænia, cantantur lugubria, dicuntur plurima in laudem illius; Ego quoq; meum ſtudium & quidem extremum ad reliqua aggregare volui, ne mihi idem, quod Romanæ plebi Senatus, obiectaretur, ne aduenientem quidem me gratiam benignè accipere, nedùm vt præteritæ ſatis memor ſim.

Dicam itaque de principe ANNA AVGVSTA, *cuius tanta ſine controuerſia fuit pietas, id religionis ſinceræ ſtudium, caſtitas,* φιλοϛοργία, *liberalitas in Eccleſiam,*

ſiam, ſtudia & pauperes, ea φιλανθρωπία, & modeſtia, vt quam cum illa conferam hodiè vix inueniam, ne dum reperiam, & quam amiſerimus iam tùm demùm intelligemus, cùm alia ſe tempora alijq́ homines offerent, iuſto interim, cuius agona nemo conſiderat, in cubiculo ſuo ſuauiter requieſcente, nobis autem mala noſtra ſerò deplorantibus. Recenſet Hieronymus ad Panmachium, ſuper tumbas ſuo tempore violas floresq́ ſpargi ſolitos purpureos, dolorem pectoris ſui teſtantes, & his ſe conſolatos eſſe officijs: Nos quoq́ in hoc non panegyrico, ſed parentali ſermone dili-

genter collectis virtutum floſculis, quibus coronata erat, & in laudem & memoriam noſtræ Principis, illis interim odorem ſuumvi natiui caloris exhalantibus ſuccumq́; fragrantiſsimum exhibentibus ad ſepulcrum decantatis, literis immortalitatiq́; commendatis idem facere conabimur, vtinam verò ea eloquentia, quam Diuus Paulus ἐυλογιωτάτην *nominat, itaq; me expedirem, vt mihi alijsq́; præclarè ſatisfactum intelligerem. Sin minus, & vſu mihi veniat, quod olim Prætextato in Synodo Matiſconenſi, cuius orationes cum recitarentur doctis & grauibus viris, quibuſdam arri-*

debant,

debant, quibuſdam non, quod artem non ſpirarent, patienter feram, dummodò pius in Dominam fuerim. Præceſſerunt in eodem me ſtudio doctiores, & maiore cum laude, quos ego veneror amoq́; & me longè illis inferiorem eſſe iudico, nec ingenio, eloquentia vel auctoritate cum illis conferendum, ideoq́; longo interuallo meæ mihi conſcius tenuitatis, has iſtorum querelis coniugendo, ſubſequor, manesq́; & ſepulcrum pura mente venerando, triſtia ominans multa benè precor vniuerſæ reipub. Saxonicæq́; familiæ: illi verò dum Quintiani Auernenſis exemplo, qui matrem

à morte reſuſcitauit, hoc vel aliud officium præſtare non quimus, fœlicitatem hanc ἐν τοῖς ἁγίοις cœleſtem ſeriò gratulamur. Jn quo fecimus, quod potuimus, quamuis, vt & Hieronymus ad Theophilum Alexandrinum queritur, eloquentiam triſtem eſſe, ſi ad ægritudinem animi corporis quoque ægrotatio accedat, haud negemus. Sicut tamen in Senatu Attico non ſemper audiebatur Demoſthenes, ſed etiam alij ciues, qui licet non adeò ſplendidè, verè tamen & vtiliter quædam dicebant: Jta ſaltem ſi ego quoq; gratiam fauoremq; & beneuolentiam experiri poßim, aſſecutum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

tum me quod volebam ingenuè fateter, memor ſuo loco in quid Gratiarum templa medijs in foris condi ſolerent.

Cùm igitur multum referat, vbi & à quibus ſit quis natus, pleriq; etiam hac in parte plurimum laudis ponant, ſicut ille Athenienſem ἀυτόχτονα ob ſapientiæ ſtudium, morumq́; elegantiam & ingenij ſubtilitatem prædicat: alter Romanum virum propter animi generoſitatem grauitatemq; & rerum bellicarum vſum extollit: Tertius Lacedæmonios ἑκατομπολίτας propter diſciplinæ rigorem, iuſtitiam integritatemq́;, & ſingularem fortitudinem, qui

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ſexcentos annos agrum ſuum ab hoſtili incurſione tutati ſint, plurimisq́; alijs leges ſuas impertiuerint, ad cœlum vſq; eleuat. Alius alios laudat, quibus gloriam præclarè partam non inuidemus. Si autem Genus & proauos, & quæ non fecimus ipſi, ex quibus illuſtrißima Princeps Auguſta nata eſt, conſideremus, antiquitate generis, nobilitatis præſtantia, ſapientiæ laude, rerumq́; geſtarum gloria, regum nulli cedit. Trahit enim ortum ex familia comitum Oldenburgenſium, inde à ſtirpe Vitekindi Saxoniæ Regis vltimi, quæ hodiè longè lateq́; in Cymbrica Cherſoneſo imperat Cymbris.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Quæ gens ad ſeptentrionem eſt for-
tiſsima populoſiſsimaq́;, de qua vnũ
ex multis Cornelij Taciti, cuius
hodiè opera ab Italis odio nominis
noſtri maxima ex parte ſuppri-
muntur, teſtimonium adducam.
Cymbrorum inquit parua eſt ci-
uitas, ſed gloria ingens, veteriſq́;
famæ veſtigia latè manent vtraq;
ripa caſtra ac ſpatia, quorum
ambitu nunc quoq; metiaris mo-
lem manuſq́; gentis, & tam ma-
gni exitus fidem. Sexcenteſimum
& quadrageſimum annum vrbs
noſtra agebat, cum primùm Cym-
brorum audita ſunt arma, Cœci-
lio, Metello ac Rapyrio Carbone
Coſs. ex quo ſi ad alterum Traiani
con-

conſulatũ cõputemus, ducenti fermè & decẽ anni colliguntur, tam diu vindicũtur. Hactenus ille. Ex quibus haud difficile patet, fortiſsimam fuiſſe hanc gentem vel de iudicio illorum, qui laudis alienæ ſunt parciſsimi, à qua virtute minimè degenerarunt hodie. Sed de rebus geſtis & ornamentis bellicoſiſsimi huius populi nihil hic regeram, de quibus ſatius eſt, quod de Carthagine Saluſtius dixit, ſilere. Etſi autem ad ſummam gloriam acceſsionis nihil fieri poſſet, quin abundè antea ὑπερβαλλόντως haberent, præſtantiorem tamen, qui illis imperaret, ex hac familia elegerunt. Ex

quô dignitas huius generis æſtimanda eſt.

Ex hoc & quidem illo patre nata eſt, qui verè Chriſtianus nomine & re fuit, & maior, quàm vt noſtrarum literarum cancellis tantus Rex intercludatur. Quamuis autem plurima ipſius inſignia dicta heroïcaq; facta extent, quæ pietatem ſingularem, beneficentiã inexhauſtam, robur Herculeum, fortitudinem Achilleam, clementiam Iulianam repræſentent, animiq; moderationem eam in ſubditos exprimant, vt eo vno doceat, quantum Regem Rex præſtet, & quàm extremæ ſit dementiæ, terrorem incutere

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

*velle ijs, quos beneuolentia conci-
liare poßis, vi ſuperioribus annis
Chriſtiernus Rex fecerat. In eo
tamen ſeipſum vicit, quod in tan-
ta multorum offenſione deſtructis*
χαμαιβίλοις καὶ χαμαιτοπείοις *impieta-
tis Pontificiæ, quæ non meliora
erant Mithro Alexandrino, an-
no XXXIX Eccleſiæ ſuæ templa,
Religioni Academiam Hafnien-
ſem & collegia, artibus denique
ſcholas ſuas reddiderit, Deoq́ &
Muſis conſecrauerit, & vt in*
ἐυημερίᾳ *placidißima nobilißimum
depoſitum, poſteritati grata tra-
deretur, incolumemq́ cum ſalute
famam Cymbricæ reipub. impor-
taret, præſidijs plurimis & neceſ-*

ſarijs ſepſerit, regiamq́ pietatis & omnis generis abſolutiſsimarum virtutum exemplum propoſuerit. De Theodoſio II. Imp. Theodoretus & Socrates referunt aulam benè conſtitutæ ſcholæ non diſſimilem habuiſſe, in qua ſe ſuosq́ exercuerit temporibus ordine diſtributis. Noctu quoq́ à lectione ſacrarum literarum non abſtinuiſſe, αὐτομάτῳ quodam ſponte lucernæ oleum infundente: congreſſum quoq́ cum præcipuis Eccleſiæ Doctoribus iudicium in religionum controuerſiis confirmaſſe, & quæ eo in loco copioſè virtutes plurimæ narrantur. Hæc in Theodoſio cum quadam oſtentatione &

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

admiratione laudantur, & quidem non immeritò, vulgaria enim non ſunt, ſed ſi attingere ſaltem omnia noſtri eſſet inſtituti, proh DEVM *immortalem, quātus ſe hîc campus apperiret. Nihil detraho veteribus, neq; ambitioſius de noſtris loquor Argonautis, illis qui* χρυσόμαλλον δέρας *Pontificijs Laruis & monſtris abſtulerunt. Dedit tamen inter multos Germaniæ præſtantiſſimos Principes hūc quoq;* CHRISTIANVM, *generumq;* AVGVSTVM *Electorem Saxoniæ, Euangelicæ veritatis vindices. Nec tantùm publicè talis videri, ſed intra ipſa penetralia conclauiaq; ſecretiora,*

quod

quod quidem cum paucis commune habet, etiam eſſe voluit. Taceo politicas rege dignas, virtutes. Quod nocturnos lemures iſtos Pontificios, quos regnum Danicum à multis annis inueterata conſuetudine non minus, quã illi, qui ſunt in Hiſpaniola Cancri Tropico ſuppoſita ſuos Zeminos, quos nunquã viderunt, coluerat & timuerat, & quaſi Deos vitæ ſimul fortunæq; arbitros ſtatuerat, expulerit: Quòd plurimos Tyrannide Papiſtica oppreſſos bonis legibus ab interitu ad frugem & vitam reuocauerit: Quòd nutricius Eccleſiam paterna cura adiuuerit, iuſtitiam ex æquo admini-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ſtrauerit, imperium geſſerit anæmaton, vocatusq́; ad fœdera & exſtimulatus ad bella, ſapiẽter ijs, conſeruata ſubditis ſuis pace, vicinis regnis vndiq; belli incendijs gliscentibus & ardentibus abſtinuerit: & tritum quaſi habuerit, Facilès eſſe regnum turbare, & inquietum reddere, ſed in tranquillum reſtituere opus & laborem hîc requiri: Quod eius clementiæ fuerit, vt non ſolùm damnatos interdum miſericordia ductus abſolueret, ſed in ſe contumelioſos quoq; pro delicti grauitate minimè vlciſceretur, & abſq; delectu beneficus eſſet, ſæpè etiam ſpontè offerret. Quod ad reliquas

virtutes caſtitatem, ſobrietatem & temperantiam adiecerit, quod in aulis rarum eſt, quibus vt Scipio ad Maßimiſſam ait, non tantum ab hoſtibus armatis ſit periculum, quàm ab circumfuſis vndiq; voluptatibus. Quas frenare vt poterat, ita in eo continentiam præſtitit ſummam, quod χρυσομανὴς Midas inhians τῷ χρημαστικῷ ſubditorum, minimè eſſet, & quæ ſexcenta alia. Sed noſtri, vt dictum, non eſt animi ſingula perſequi. Hoc ſaltem tenendum, eum conſortio ſapientum perpetuò vſum, & vtplurimum Euangelij doctorum: econtra in vniuerſum à conuerſatione hæreticorum in-

primis Sacramentariorum abſtinuiſſe, vt libros quoq; ſibi nuncupatos non ſine offenſione ijsdem remitteret, eaq; infectos contagione præcentores vel gregarios nullo modo ferret, vt quibus non ſatis eſſet ſe perdere, niſi alios quoq; ſecum ad idem exitium pertraxiſſent. Stultitiam iſti nobis, & ignorantiam ſimplicitatemq́, obijciũt, οὐδὲν *inquiunt* ὑπὲρ τὸ πίστευσον τῆς ὑμετέρας σοφίας, *vt Iulianus olim Chriſtianis. Quibus tamen propter ſapientiæ opinionem ne pedem quidem figere, multò minus receptum ad ſe habere permiſit, vt qui non neſciret, accidere vrbibus, in quas homines eiuſmodi veniſſent, idem*

quod ciuitatibus olim Græciæ, ad quas Athenienſium legati diuerterent, de quibus Pythias dixit, Similes eſſe domibus, quæ morbo laborarent, quibus lac Aſininum apportaretur. Quod omninò ne in Daniæ regnum deriuaretur, libris illorum lubricis non abſtinuit ſolum, ſed etiam regni ſubditis interdixit, vt quibus blandè inſit venenum, & ſicut illi, qui ſæpè in Sole imprudẽter verſantur nigredinem, etſi non ſentiant, contrahant, ita inficiantur quoq; paulatim, naturamq́; iſtorum ſub crebra lectione induant neceſſe ſit. Factum itaq́; eſt illi ſecundũ verbum Domini, Honorantes me glorificabo.

Tanta enim in auctoritate apud Reges fuit, tanta apud ſuos gratia, in tanta deniq; apud omnes laude conſtitutus, vt quibus officijs, obſequijs, & encomijs eum ſibi demereri poſſent, vix inuenirent certantes vbiq;. Et quamuis ſanctus in viuis Rex crederetur, ſanctior tamen poſt funera habitus, etiam apud aduerſarios, qui non minore cũ veneratione ſepulcrum illius proſequuntur, quàm Georgij quondam Caſtriotti apud Liſſam Turcæ immaniſsimi in Epiro. Interior vita inuocatione ac timore DEI, *fide, ſanctitateq; erat pleniſsima, Regiam exercitiorum omnis virtutum generis offici-*

nam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

nam habebat. Diem Pſalmis & bibliorum lectione, in grauiſſimis etiam negocijs auſpicabatur, multum ſe in præſenti moleſtaq́ue rerum tractatione ſubleuari affirmans, ſemperq́ue ex ea hoc commodi ferre, vt faciliore via feliciorem euentum res, quæ in diliberationem vocata eſſet ſortiretur. Magna laus eſt Alphonſi Aragonum Regis, quod biblia quater & decies cum gloſſis & commentarijs perlegiſſet: Maior verò laus illa, inde ſibi regnoq́ue vniuerſo ſalutem acquiſiuiſſe, de qua in Alphonſo dubitare poſſet. In menſa Doctoris Lutheri ſcripta reuerenter à nobilib. legebantur, nul-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

laq; planè erat cœna huius condimenti expers. Ex carminibus quoq; ſacris bonis voluptatem incredibilem percipiens, ijs pro loco frequenter vtebatur. Linguas & ſtudia impensè amabat, alijsq; auctor ad diſcendum erat. Cùm forte aulicus in cõclaui ad parietem Horatianum illum verſum, quo delectatum iri, vt ſemper aliàs, Regem credebat, ſcripſiſſet. Quidquid delirant Reges plectuntur Achiui, Rex placidiſsimus etſi primo miraretur aſpectu, quid ſibi vellet, equum tamen præmij loco propoſuit, qui ſenſus illius veram afferret interpretationem, qua ab eodem oportunè & dextre

xtrè allata, delectatus hac animi libertate pulcritudineq́; ſententiæ equo donauit. Quod manè fecerat intentè, veſperi ſtudioſiùs factitabat, manè DOMINVM *laudando & veſperi non tacendo. In Gynæceo, quod mihi curioſius perſcrutandum non ſumo, nihil erat otioſum, nihil obſcœnum, nihil quod offendere poſſet. Omne penè tempus pietati & rebus ſacris dabatur, quod reliquum erat textoriæ & Pharmacopææ arti impendebatur. Filios itidem præclarè erudiri voluit, quod intelligeret, parum prodeſſe, etſi Otum & Ephialtem, qui ſub nouem annorum ſpatio corporis ſtaturam in*

cubitorum triginta longitudinem proferebant : vel Alexandrum Magnum rerum geſtarum gloria: aut Achillem qui vnus inſtar exercitus erat, Græcorumq́ contra Troianos murus, fortitudine ſuperarent, & tamen ſalute æterna deſtituerentur, longeq́ feliciora eſſe regna, ſi ad reliquas virtutes cœleſtis cognitio doctrinæ exacta accederet. Et vt ὡς ἐν τύπῳ dicam, nihil in hoc Heroë erat ἀνέγκλητον aut culpandum talisq́ omnino Rex, qui immortali gloria & vita digniſsimus erat, quam in agone ſupremo ſub annum climactericum Heroicum in vera fide exſpectans, Chriſtus inquit

vita

vita eſt, qui igitur peream? Eſt via, egone errare potero? Veritas deniq; ipſa, & non fallit. Sed prolixior hic fui, quàm volebam, ταύτης τῆς γενετῆς τούτου πατρός εὔχεται εἶναι.

Ex tali patre cum eſſet anno reparatæ ſalutis humanæ 34. prognata, & à natura ad virtutes aptiſſima eſſet, ſicut earum ſemina in liberos à parentibus propagantur, mirum non eſt ad eam excellentiam perueniſſe, præſertim cùm plurimùm domeſtica inſtitutione adiuuaretur. Vnde à teneris ſtatim annis vicioſa dicta factaq; & ſimulacra deteſtata eſt, non ſolùm quia DEVS ad iram prouocaretur, aut hominum re-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

cta iuditia pertimeſceret, ſed propter ſolam iſtorum turpitudinem, & ita DEO templum ſuum mundum, caſtum & ſanctum ſeruauit, vt non Ana ſed Hanna eſſet, ἢ χαρίεσσα, vt Græci illas, quæ natura vel inſtitutione vel ex bonarum actionum conſuetudine excultæ elegantesq; exiſtunt, appellant. Qua pulcritudine captus princeps Illuſtriſsimus AVGVSTVS ſingulari quodam iuditio & fortuna vſus, eam præ reliquis in coniugem ſibi expetijt, & Torgæ IIII. Id. Octob. Anni M. D. XLVIII. publicè nuptias, maximis eò principibus confluentibus ſingulari cum approbatio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

batione & gratulatione, ad aram ritu Eccleſiaſtico Georgio Anhaldino Principe conſecrante, celebrauit.

Ex eo tempore AVGVSTO *Duci, non vt Syphaci Sophonisba Adherbalis filia, quæ nuptialibus facibus regiam potentiſsimi Regis conflagrauit, regnumq́ illius euertit, cariſsima fuit, maximiq́ eam in curis priuatis, & negociis pub. fecit, vt qui prudentium & piarum fœminarum ex regia inprimis familia monita minimè aſpernanda sciret, ſicut Julius Cæſar Calphurniam deridet, & in exitium præſentiſsimum deuoluitur: Quem econtra reue-*

rentia

rentia blanda, amoreq́; ardentiſſimo, in quo conſenuit, & obſequio perpetuo proſequuta eſt, oſtenditq́; deſiderium Illuſtriſſimi pectoris, quàm ſuauiter illa ſit vſus, illiusq́; beneficio in difficillimis moleſtijs plurimùm ſe ſubleuatum ipſe fatetur. Credite mihi viri hominesq́;, eſt quædam vis latens fæmineæ ſexui in generoſa natura præuidendi multa inſita, quæ ſi affectuum expers fuerit, commoda ſecum trahit infinita. Quoties illa in principum cõgreſſu & conuentu timebat, ne princeps in gratiam aliorum faceret, quod detrimentum corpori ſanitatiq́; afferret, vel Bachum Lynces, Tygres

& Pan-

& Pantheræ comitarentur. Quoties itinera neceſſaria deplorauit, quæ ſummam parerent moleſtiam, & cum periculo coniuncta eſſent, verita ne quid humani pateretur, aut inſanabilibus implicaretur morbis, alioue modo periclitaretur: Quoties herbarum & Medicæ artis perita ſalubrium medicamentorum præparatione morbos propè deſperatos inhibuit, ne ad fatalem properarent terminum. Quoties de Harpijs, quæ non amplius in Strophadibus habitant, ſed in principum aulas demigrarunt vtiliter monuit, quales eſſent συγκατανευσιφαγοὶ *Cratetis Thebani, & qui cum Chyroſopho*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Dionyſij principem ridere conſpicati, ipſi quoq; riderent, etſi quid ageretur minimè ſcirent: qui mẽtiendo & blandiendo animos occupantes principes excæcarent, vt ſuſpectos & inuiſos haberent, quorum opera ipſis oportuna & ſalutaris eſſet. Et quis referat omnia. Diuelli itaq; ab illo non potuit, etſi optata quiete frui daretur, in fortuna meliore illo Hyppocrateæ Mithridaticæ vſa, vbi eſt, inquit, Dominus meus, ibi quoq; diuitiæ animaq́; & regnum meum. Andromache apud Homerum laudatur, quod in amorem Hectoris equo pabulum ſubminiſtrauerit: Sic noſtra quoq; vulgaria obibat

mini-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

miniſteria, amore ſolummodò pio adducta: Illa principem ad iram, quam plumbeam Heroës gerunt, incitatum ad animi moderationem reuocare poterat: Illa offenſum flectere, ſi quid petenti denegatum impetrare, vel ſi quæ tempora attuliſſent negocia, quæ ob grauitatem rerum ſolicitudinem non leuem obijcerent, illa virtute quadam μαλακτικῇ inſita in lætitiam inſpectatam vertere didicerat, ſi vero quid peccatum eſſet, quod excuſari tamen commodè poterat, vt res ſunt humanæ ad lapſum procliues, modeſtè illa nouiſſe non odiſſe ſciebat, prudenter diſſimulando ſuo tempore de

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

eo tempeſtiuè admonens. Quanta hæc ſic virtus, in muliebri ſexu, quæ per impotentiam animi ſæpè in momento res plus æquo exaſperant, vt dolor & labor vix illas expediat, alij iudicent. Denique planè cum illo ψυχὴ μία erat, quæ conſilio prudenti humile nihil cogitans, ſæpè Dominum adiuuit.

Commemorant Victor Egnatius, Socrates & alij, Theodoſium ſuperiorem defenſorem Eccleſiæ fuiſſe acerrimum, admiratorem eruditorum ſingularem, in omnes profusè largum, pacis & continentiæ ſtudioſiſſimum, in literis quoq; mediocriter eruditum,

& in

& in lectione hiſtoriarum aſsiduum fuiſſe, placabilis iræ, hoſti etiam parcentis, blandum patrem, maritum concordem, Regem omnino placidũ, in cognatos verò ſupra modum pium, adeò vt adfines pro ſuis atque ex ſe genitis complecteretur: Et quamuis ſapientiſsimus eſſet, in conſilium tamen Placillam vxorem adhibuiſſe, rebusq́ communicatis, de eius ſententia plurima feciſſe. Huius quoq; monitu, ſicut reipub. formã in vnum corpus collegerat, ita Eccleſiam quoq; poſt ſublata ſchiſmata ad concordiam reducere duabus Synodis conatum. Sicut igitur Elector Saxoniæ Illuſtriſsi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ſimus AVGVSTVS verè Theodoſium virtutibus & felicitate exprimit: Jta Auguſta quoq; Placillam omnimodè exæquabat. Hæc vt Themis altera non iuſta & honeſta tantùm ſuadere, ſed pia etiam & vtilia conſulere, Periculoſiſsimus erat ſub initiũ matrimonium Eccleſiæ ſtatus, aduerſariis ex vna parte fraude & calũnijs, ex altera vi iniurijsq́; pugnantibus, Sphynge Auguſtana noſtræ confeſsioni oppoſita. Eratq; in nullo non res Lutherana ob potentiam Cæſaris diſcrimine, plerisq́; captioſè agentibus, aliis verò cum periculo capitis contradicentibus. Jtaque omnium oculis in princi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

pem Electorem Saxoniæ, quem Cæſar ſine modo ſolicitabat, conuerſis, quantum poterat, nequaquam principi ſuo permiſit, vt in impiam ſententiam deſcenderet. Deniq́ cum animum Imperatoris amiciſsimum à ſe abalienatum experiri moleſtiſsimū Mauritio accideret, & propterea aliquot Torgæ, Cellæ, Pegauij, Grimæ, Iuterpocci conuentus, Lipſiæq́ & Miſenæ Synodi habitæ eſſent, vnà cum principe Auguſto & CHRISTIANO Patre Electorem confirmauit, vt Cimmerias tenebras & Labyrinthos perplexiſsimos planè euitaret, & in cōſtantia priſtina perſeueraret.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Quod exemplum ſecuti alij & ipſi confirmatiores facti vno ore reclamârunt. En quale documentum iam tum in illa ætate, turbulentiſsimis temporibus & regni auſpicijs tenuioribus dederit. Ex quo iudicari abſq; controuerſia potuit, quantum præſidium Religio in hac Heroina haberet. E viuis autem Mauritio, nunquam ſatis laudato Heroë, erepto, cùm adminiſtratio Imperij Saxonici ad Auguſtum recidiſſet, ampliorem nacta occaſionem Eccleſiæ res propagandi, reliquum omnino nihil in eo fecit, quod à pietate ipſa exſpectari poſſet, primaq; cura fuit, vt pax Eccleſijs reſtitueretur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

retur. Nouo poſtmodum diſsidio Vuormatiæ exorto, cum Numburgi componi difficile eſſet, quod haberent ſuas faces, qui claſſicum canerent, colloquijs rem agere placuit, ſi collatis ſententijs animi diſtracti opinionibus coirent, ſibiq́; inuicem communicarent. Qua ſanè ratione factum eſt, vt per Miſniam & Saxoniam Eccleſiarum ſtatus eſſet tranquillior. Diſsenſiones enim ſeminaria ſunt impietatis Lucianicæ & Scepticæ, à quibus tota abhorrebat imitata patrem Chriſtianum Regem, qui toties iterando verſiculos Georgij Fabricij Chemnicenſis, qui vir verior ingeniorum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

faber erat quam Stapulenſis, verbi miniſtros ad animorum & ſententiarum coniunctionem hortabatur.

Sint vnum, doceant vnum, fateantur & vnum,
Qui benè de Chriſti nomine nomen habent.

Lutherum Baaliticos Papiſtas mactantem, & ex noſtris Marſyas quoque ad certamen ipſum cantu prouocantes, alterum velut Apollinem ob arrogantiam excoriantem, eiusq́; libros ex quibus verius ſcientiarum diuinarum, quàm ex Tauro in Aſia aquarum flumina profluunt maximi fecit, & ſtudioſè legit. Cuius cum audiret auctoritati detrahi, Sicyoneosq́; calceos & cothurnos Hetruſcos aptari ſcriptis monu-

mentis, minimè ferendum cenſuit. Qualis enim fuit Lutherus παῤῥησία ipſius oſtendit. Quales autem Hienæ ſint illi qui de Eccleſiæ controuerſijs pronunciant adeò ambiguè, vt neſcias vtram ſententiam approbent, dum perſonati larua vna poſt aliam induti, ne dinoſci poßint, calidinè ſint an frigidi, diſcipuli Lutheri θεοδιδάκτȣ aut Carcloſtadij αὐτοδιδάκτȣ, etſi interim multa non, vt de veteri Philoſopho dicitur ἐις νȣ̃ν ſcribant, ſed ἐις χȣ̃ν calamos intingãt. Quæ, vt et Petilius Prætor Romanus de Numæ Pompilij recẽs in agro ſub Ianiculo repertis libris in Senatu R. iudicabat, legi ſeruariq́; non opor-

 tere,

tere, quia diſſoluendarum ſint in
ijs pleraq; religionum iusiuran-
dum dari poteſt. Et vt de errore
nihil dicatur, libri ſunt ferè tales,
qualis Æmus Thraciæ. De eo
vulgata opinio erat, Ponticum
ſimul & Adriaticum mare &
Iſtrum amnem & Alpes conſpici
poſſe. Sed Philippo præter cæte-
ras difficultates in iugis ea nebula
ſe offerebat, quæ omnia contegeret,
vt haud ſecus quàm nocturno
tempore impediretur. Ita qui car-
tis illis, quæ prima fronte pieta-
tem & doctrinam ampliſsimam
promittunt, tenacius inhærent, vt
plus reliquis videant & intelli-
gant, ea præter opinionem ſubitò

Sophiſtica, & tenebris plus quàm Cimmerijs inuoluuntur, vt quid videant, quid credant, verè neſciant, conſcientia ipſorum hoc atteſtante. Vnde ad minimum periculi metum Panico quaſi furore correpti turpiter ſe deridendos, qua conſtantiæ laude hercle non video, propinant.

Prodigioſum illo tempore & admirandum Sidus in Aſteriſmo Caßiopææ ſub Dodecatemorio Tauri ſolicitè conſpiciebatur. Fulgebat & Cometes aliquantò poſt, de quibus alij aliud, vt fit, ominabantur, ex his erant, qui ſibi, ſi Dijs placet, aureum ſeculum felicitatemq; ſub Imperio exoptato,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ſingularem promittebant, cum Chriſtianæ religionis incremento. Doctoribus Theologis, neſcio quã curam & ſolicitudinem obijciebat, religioniq́ adferre cladem præſentẽ non obſcurè diuinabant, remq́ periculo omninò non caruiſſe, hiſtoria illorum temporum oſtendit. De his cum ANNA Auguſta audiſſet, intelligeretq́, inprimis Lutheri ſcriptis vim inferri, idq́ agi, vt è manibus ſtudioſorum aliis ſubſtitutis paulatim excuterentur, zelo non Judaico ſed diuino correpta ab principe Auguſto diligenter aliquot Synodis ea de re inquiri petijt, & effecit.

Sed vt ſolet id hominum genus, quod pro tempore modò affirmat, modò negat, Lutheranos omninò ſe profeſſi ſunt, cum aliter ſentirent, dederuntq́ꝫ prouerbio locum, Aliud eſſe ſpectandum, aliud verò dicendum. Tales fuerunt olim Acaciani, qui ſubſcripſerant formulæ Antiochenæ in Encœniis, filium per omnia patri ſimilem, cum reuera ſecundum voluntatem duntaxat ſimilem crederent, vt in Synodo Seleuciana ſe ipſos explicarunt. Mox Arimini τῷ ὁμοίου voce tectè ſublata, filiū ſecundū voluntatem & eſſentiam planè ἀνόμοιον fecerunt. Tandem verò cum infamiam ferre non poſſent,

ne

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ne in exilium pellerentur παλιναυτόμολοι fidei Conſtantinopoli approbatæ ſubſcripſerunt. Sozom. lib. 4. cap. 29. Idem in noſtris vſu veniebat, Sed nolo hìc prolixior eſſe, ne vulnus vix vtcunq; obductum à me refricetur. Donec tandem ſe ipſos, ſicut Sorex ſuo indicio prodidere. In quibus omnibus Auguſtæ pietati & prudentiæ multum debetur, ſed decantatius hoc eſt, quàm vt à me repeti debeat.

Neq; verò in Politicis à ſe ipſa degenerauit, aut ſollicitudinem ſuam à principis cura ſegregauit: cuius rei illuſtria afferrem exempla, ſi πανηγυριστὴς eſſe vellem. Cùm Imperator concilium Tri-

denti-

dentinum, quod erat reuera tantum κερκώπων ἢ ἀγορὰ vrgeret, & propter hanc & aliam cauſam bellum in Imperatorem pararetur, etſi pacem maluiſſet, in cauſa tamen illa conſilia votaq́ʒ ſua ab alijs ſeiungenda non putauit, & credibile eſt, tum temporis inſperatæ paci, quæ data religioni fuit, vt actio quoqʒ Paſſauienſis in legem abiret, plurimum contuliſſe præſidij. Multum enim valet deprecatio iuſti ἡ ἐνεργουμένη, vt Judith olim Holofernis potentiam precibus & fide fregit. Factum itaque eſt, vt contra omnium opinionem & cogitationem grauiſſimum bellum ſine perículoſo motu ſit ſedatum.

datum. Quàm difficile autem fuerit in offitio retinere, quibus Aſtrologia excelſusq́; animus maximum dignitatis regiæ ſummiq́; imperij ſpem fecerat, dicere noſtri non eſt argumenti. Cùm hæc tempora exciperent triſtiora, in Daniam ſe cum principe ſuo recepit, occinens crebro iſtud, vnius ex tertigenis fratribus ad Cadmum,

— — Ne te ciuilibus inſere bellis:

vt quæ præſentiſsimum ſecum exitium ferant, illa præclara Theſei ad Perithoum iterata voce:

— — O me mihi carior inquit
Pars animæ dilecte meæ, licet eminus eſſe
Fortibus : Auræo nocuit temeraria virtus.

Cùm itaq́; de Seruatoris noſtri teſtimonio pacifici & mites

inter

inter beatos numerentur, quorum pater Deus ſit opt. max. & hæreditatem terræ accipiant, quã vix ſperare in hac vita auſus eſſet, felicitatem fortunamq́; conſecutus eſt, cum Mauritio, eheu fato immaturo cum omnium maximo dolore ex hac ærũnoſa vita lethali accepto vulnere, trib. ſimul principibus Germaniæ, alijsq́; ex illuſtri & nobili genere confectis, euocato, vniuerſa adminiſtratio iure quidem hæreditario, ſed diuina aſpirante approbanteq́; gratia ad ipſum legitimè cum omnium, felici omine AVGVSTVM *accipientium, gratulatione peruenit, vbi alius caſus,*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ſi prælio interfuiſſet, illum opprimere potuiſſet. Tantum ſcilicet potius ſanis Themidos cōſiliis, quam Naiadum oraculis vanis obſequi refert. Grauiſsimum quidem vulnus generoſo pectori immatura fratris tanti mors inflixit, ſed conſolatus eſt ſeipſum, quòd in breui vitæ ſtadio prælia bellaq́ꝫ multa feliciſsimè confeciſſet, victorijs præclariſs. reportatis, quòd in poſtremo quoqꝫ actu pulcherrimè, vt quondā Epaminondas viciſſet, inſigni hoſtium ſtrage edita. Quod hoſtem ita fregiſſet, vt ab ea clade vires recuperare non poſſet, quod reſtituta his terris pace in inuocatione no-

minis diuini, fideq́ʒ ardenti ad æternum cœleſteq́ʒ regnum migraſſet. Quæ & alia præclara ornamenta factaq́ʒ, Auguſta, vt à luctu mentem auocaret, illi prædicare. Talem Achatem, talem in bonis maliſue ſociam habere inter τῆς εὐτυχίας genera εὐδαίμων facilimè primū numerauerit. Quot meminimus hoc vno nomine miſeros, & in maximas anguſtias deuolutos, de faſtigio ſummo in ordinem redigi, quod fideli & ſapienti conſilio deſtituerentur, vel ſi haberent, non agnoſcerent. Quanti igitur felicitatem hanc in Auguſto putabimus? Vel quid reſpondebunt ἀπηλγηκῶται νοῦν ἀδόκιμον haben-

tes, qui dilectati τοῖς ἐνυπνιοζομένοις ſexum fœmineum etiam generoſum adeò deſpectum & contemptum habent, vt quò longius ab ſe relegauerint, eò maiorem ſibi proſperitatem promittant? Etſi autem plurimùm potentia & honorib. aucta eſſet, inſolentiorem tamen minimè ſe gerebat, quin acceſsio multa facta eſt ſtudij contentionisq́; illius, qua ſe probare clementiſsimam omnibus cupiebat. Ita in rebus grauiſsimis, quæ eo tẽpore tractabantur & Vimariæ tandem tranſactæ ſunt, ſuam Auguſta amorem, ſuam Chriſtianus Rex auctoritatem interponebat, vt multum de iuris rigore remitteretur. Quod Deum ipſum ap-

probaſſe creditum eſt, cum generoſiſſimæ illam & pulcerrimæ indolis filio bearet. In ea tamen felicitate, vt nihil ſolidum eſt, μεγαίρᾳ infelici vndiq; locum irrependi quærente, periculis alijsq; acerbitatib. non caruit. Cùm enim virtus omnis, & ex ea proſperitas inuidiæ afflatu tangatur, tactum illius nec hoc imperium defugere potuit. Sunt enim homines qui ægri cum ſint animis, fortunis tamen aliorum nocere non poſſint, quod vnum reliquũ eſt, inuident, & eo ipſo ſibi quam alijs ſunt amariores: Sicut Antonius ille Tibaldeus ſtrãguria cruciabatur adeò arriter, vt ex atrabile ſe ipſo

*factus amarior non inſulsè deli-
rare crederetur, cum ianua fe-
neſtrisq; occluſis Carolum V. Imp.
quem oderat, ex Africano trium-
pho ad limen Neapoli cum pompa
tranſeuntem ſpectare non poſſet.
Ex hoc tamen fonte alia & qui-
dem violenta demanárunt, cum
princeps venenis, fraude, atque
vi peteretur. Quid tùm fuerit
Auguſtæ animi, quæ ſollicitudo,
quæ anguſtia pectoris tenerrimi,
egóne exprimam? Sed quemad-
modum Auguſtus ex medijs peri-
culis euaſit, & glorioſiùs poſtea
imperauit & vixit, bona vin-
cente cauſa: Jta hæc quoq; cùm fe-
licitate perpetua, tum prole mul-*

ta

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ta plurimùm recreata eſt, vt fe-
lix eſſet fœcundaq́; mater. Quæ res
effecit, vt quamuis propter pul-
cerrimas virtutes longè cariſſi-
ma eſſet, hoc tamen nomine cari-
orem haberet, curisq́; ſepoſitis,
quæ plurimam moleſtiam adfe-
rant ijs, qui ad gubernacula im-
perij ſedent, ſuauiſſimè vita for-
tunaq́; vſus, tardo & lento gradu
ad ſenectutem accederet, eſſetq́;
συζυγία planè felix & fortunata per
annos XXXVI, & non aliter atq́;
olim Terentiana ſuo coniugi per
tot annos nulla oborta offenſione
cohabitaret, in principis ſui natu-
ram tota conuerſa. Et ſicut ſpecu-
lum probum imaginem ſemper

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

reddit intuentis, ad affectum Auguſti ſe attemperaret, planeq́; abſq; ζυγομαχίας congrueret, vberibus ſuis illum inebrians. Quid itaq; mirum, ſi generoſiſſimus Elector eo luctu afficiatur, ſi dimidium ſibi pectoris ablatū conqueratur, ſi diem in mœrore conſumat, eiusq; deſiderium impatienter ferat, â qua tàm reuerenter habitus, tàm blandè & amicè tractatus, tāto obſequio exhilaratus, tot modis adiutus, & ſubleuatus, tantisq́; ſæpè moleſtijs & difficultatibus ereptus ſit, velitq́; ab omnibus, ſicut Cyrus Rex Caſſandrinam ſuam publicè lugeri. Sed in immenſum creſceeret oratio, ſi

obiter

obiter ſaltem delibando omnia perſtringeremus.

Quod autem tanta στοργῇ liberos proſecuta eſt, generoſitatē animi, ut ſexcenta alia, illuſtriorē facit, probatq; verum eſſe: Quod documenta damus qua ſimus origine nati. Quo enim quisq; eſt generoſior & melior, eò ex ſe natos ardentius amat, ſicut poſt ſenſum iræ DEI maior dolor accidere non poteſt, quam qui ex calamitate natorū accidit. Hinc Timantes Agamemnonem in mactatione Iphigeniæ pingit inuoluentem caput in pallium, quod affectus paternus & magnitudo doloris exprimi non poſſet. Sic Andromache apud

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Euripidem ſe pro filij ſalute offert. Non enim ex iactu lapidum orti ſunt homines, vt Poëta fingit, qui in calamitatibus ſuorũ nõ moueantur. Talis cum in ea εὔνοια eſſet, non tamen indulgenti, ſed ſanctiſsimæ ſubiecit educationi, vnde ad patrem venuſtiſsimos & gratiſsimos remitteret, qui ſuam in ijs imaginem contemplatus vnicè illos complecti, nihilq́ non in gratiam illorum, vt Ageſilaus quoque fortiſsimus Rex, dicere & facere. Quàm primum autem per ætatem licuit pietate & doctrinis præclarè inſtituendos cenſuit, quos ſciret non ſecundum rationem Chymicam Theophraſti Para-

celſi, qui nouo modo, ſi quis tamen
eſt in rerum natura, hominem
format ſed ſingulari benignitate
diuina ſibi conceſſos. Cum itaque
quid educatio pia ad generoſam
indolem afferret per ſe intellige-
ret, tùm apud Patrem Chriſtia-
num Regem, apud matrem Do-
rotheam Reginam didiciſſet, non
ſatis eſſe, ſi ingentes opes cumula-
rentur ſtatuebat, aut ſi potentia
tantùm regnum confirmaretur,
hæc enim caduca eſſe, & vt Gili-
merus Vandalicus Rex apud Iu-
ſtinianum Imp. Vanitas vanita-
tum & omnia vana, exclamat,
quin ad illa potius bona, quæ cum
& poſt vitam manent incorrupta
& per-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

& perpetua ſunt, & vt mortali & caduca fortuna rectè & ſuauiter vtamur, vt noſtri nos nunquam pœniteat, viam & aditum faciunt, & planè ſalutis noſtræ cauſa ſunt, reſpiciendum. Qualia ſunt DEI ſcientiarumq́ cognitio & virtutis aſſuefactio. In eum finem maximos & regios ſumtus in Academijs alijsq́ locis cum faceret, vt iuuentus rectè in doctrina & diſciplina educaretur, multò id ſibi ſtudioſiùs in ſuis laborandum eſſe.

Nequaquam igitur imitata illos qui pulcerrimæ indolis filios Moloch ſacrificant, bonisq́ priuant æternis, dummodò hic felici-

ter, quod putant, viuant, cum vix vitam agant, nec Paulum II Romanum verius porcũ, quam Pontificem, qui literis & literatis inimicus, Romanis hortator & auctor fuit, ne liberos ſuos ſtudijs darent, ſatis eſſe, ſi literas noſſent. Bellæ ſcilicet & pulcræ beſtiæ ex talibus porcis oriundæ: Sed Abrahamum virum illum & conſiliarium DEI, cum quo ſua communicat conſilia. Quomodo, inquit, celare Abraham poſſum, quæ geſturus ſum, eiusq; laudat inſtitutum, quod mandabit filijs ſuis & domui vniuerſæ, vt vias Domini cuſtodiant: Nec quidem inter Curetes aut Coribantes ex

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

imbribus natos, vt Jupiter olim adulter, ſed filios quidem apud ſe, filios autem magiſtro Paulo Vogelio I. V. Doctore viro C L. & ampliſsimo, ſanctiſsimè educari voluit. Cuius diſciplinæ argumentum in CHRISTIANO Illuſtriſsimo benigniſsimoq́ principe noſtro habemus admodum illuſtre, de qua indole nihil non ſibi Saxonia, ſed & vniuerſum Rom. Jmperium promittit, vt qui iam nunc in hac ætate iuſti magniq́ principis exemplum eſt, &

Ante annos animumq́ gerit curamq́ virilem.

In quo plurimum illi profuit diſciplina domeſtica Illuſtriſsimi & Potentiſsimi Electoris AVGVSTI,

cuius vita interior plena eſt heroicis virtutibus, qui etiã quadragenarius linguam latinam, cuius vſum videbat latiſsimè patere, didicit. Sicut autem diem in certos labores partium habet, certũ tempus lectioni ſacræ decernitur, certum orationi ceteriſq́; huiuſmodi negotiis, ne confuſo ordine tædium faciant, mentiſq́; affectũ languere cogant, aliud deliberationibus & cognitioni cauſarum per ſuas prouincias, aliud principum peregrinorum legationibus tribuitur, aliud deniq; certis ſtudiis & imprimis lectioni hiſtoriarũ confertur, quod reſtat valetudini curæq́; corporis vix datur:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Ita Auguſta quoque ſanctiſsima Gynæceum laudatiſsimum habebat, in quo pietas & inuocatio nominis diuini in Pſalmis, hiſtorijs & tympanis fidesq́ vera primum locum, ſecundum ab hoc modeſtia & pudicitia, tertium continentia tenebat, aliaq́ poſt aliam ſuccedebat virtus. Inprimis memorabile erat, quod certas horas precibus ad Deum deſtinatas haberet, quas pro incolumitate reipub. ſuorumq́ lacrimis largè profuſis fundebat ardentiſſimas. Intelligebat vim precum, inprimis publicarum, quibus tantum tribuebat, vt rectè his ſolum ſuam ſuorumq́ ſalutem debere

cogno-

cognoſceret. Jdeoq́ toties vt certa concepta formula præeunte in verba paſtore loci illius vno quaſi ex ore & corde, & eodem penè momento emitterentur efflagitabat. Defatigato animo corporis quoque exercitia ſuum locum habebant, ocio omni exploſo, & manibus facere non pudebat, quod ad Oeconomiã pertineret. Dicebatq́ frequenter, quod Alphonſus Rex Matthæo Siculo ab eo increpatus, quod manibus laboraret, Naturam non ſolum caput, ſed etiam manus regibus dediſſe. Jnprimis autem Palladis inuentum ingenioſum & admirabile texendi artificium, planta-

tiones herbarum, coroniarum ad amœnitatem, & Medicarum, vt de reliquis taceam, ad ſanitatem. Pharmacopææ item artes & aliæ in delicijs erant, multaq; hic præparabantur, quæ communi hominum vitæ ſanitatiq; plurimum ſeruiebant. In quem vſum hortos Heſperios ſumptu & labore plurimo Annburgia & Dreſdæ fecit, qui non in minore admiratione ſunt, quam olim penſiles iſti. Et ſi fortanatam illam dicunt, quæ pulcra & formoſa pulcrum habeat coniugem, pulcrum regnum, pulcram mentē, pulcros liberos, pulcros hortos, fortunatiſſimam hanc ego iudico. Inprimis de

mam

Pietate ſermo omnis erat, lectio & cogitatio, ad quam actiones reliquæ omnes referebantur: Sic educatæ filiæ, cum aliàs genus cum forma certaret, voluptati ſummæ, petitæq́; ab illuſtriſsimis principibus in matrimonium, honori quoque maximo Auguſto patri fuerunt, qui ea in parte felicior fuit Auguſto Imp. qui Iulias & Agrippam tres vomicas, vt vocabat, triaq́; carcinomata in Pandatariam relegauit exclamans Homericum illud:

O vtinam cœlebs vixiſſem, orbusq́; periſſem.

Etſi autem ex his per immaturam mortem Deo aliquot remitteret, & grauiſsimam dolorem

mater ex eo conciperet, attamen non ſolum prudentem, ſed etiam fortem ſe gerere poterat, memor illius præclari dicti Iudithæ, quam Baſilius tantopere laudat, quæ in Martyrio ſuo mulieres ad fortitudinem exprobrata mollitie hortata eſt, quod ſexus fæmineus ex eadem materia & quidem præſtantiore quàm virilis conditus eſſet, eandemq; referrent imaginem DEI, quam viri. Virtutum igitur præſtantiam in matronis æquè atque in viris conſpicuam eſſe oportere, & quod corporis robori decederet animi præſentia eſſe compenſandum. Vt itaq; Salamandra in medijs ignibus

bus non comburitur, illa quoque repreſſo luctu cedens voluntati diuinæ conſolata ſe ipſam eſt, quod nihil mali, nihil noui illis factum eſſet. Si enim Priamus in funere Neſtoris hoc ſe ſolamine confirmat, quod nihil mali accederet illi, qui Deorum cultor in vita ſemper fuiſſet: Quid Chriſtiana mater non in Alexandro F. ſperaret? Cordatior igitur illo Syneſia fuit, quem Euagrius Cyrenæum appellat, viro laudatiſſimo, qui ob amiſſum filium de tragicis ſibi manibus inferendis cogitauit, docuitq; viros à fœminis ſæpè virtute ſuperari.

Cumq́; ignara non eſſet dies noſtros in manu Dei eſſe, & ſine voluntate patris noſtri in cœlis nihil nobis fieri vel immitti, ſalsè deridebat quorundam prædictiones: Quin potius, inquit, fiat mihi ſecundum voluntatem tuam Domine. Cum quidam ex aſtris filium Alexandrum μακρόβιον faceret, & poſtea in ipſa morbi ſæuitia, qua μακρόβιος extinctus eſt, idē conſtanter affirmaret, Quàm iſtud, inquit, vellem, & eſt apud Deum nihil non poßibile. Sed aſtris tantam tribuere potentiam, eſt creaturam conſeruam ſuam ſuper creatorem ſtatuere, ſtomachioſiusq́; in eum inuecta ſine gra-

tia dimiſit. Cæterùm quæ à matre opt. proficiſci poſſent, cumulatißimè fecit omnia, de quibus ſuo loco. Eandem στοργὴν ἀγαπὴν *matri, fratribus ſororibus & reliquis cognatis indulgentißimo amore probauit, quibus ſi quando, quod ſæpè factu opus erat, grata obſequia officiaq́ plus quam amica præſtare pace & bello poſſet, Deum immortalem, quàm parata ſe offerebant ex intimis cordis viſceribus ſtudia, & oſtendunt eandem* ἐμφατικώτερον *itinera illa periculoſa & difficilia terra mariq́ max. ſumptibus ſuſcepta.*

Qui illius fuerit amor, quæ reuerentia erga miniſterium ab

aliјs potius, quàm à me dici malo. Experta erat vſu, non vnum eſſe prophetarum genus, non vnum doctorum omnium inſtitutum. Hammonios igitur iſtos qui cum Timotheo Conſtantinopolitano in gratiam omnia dicunt & faciunt, de quo Nicephorus memorat, cum huc illuc inſtar Euripi per animi æſtum fluctuatum Synodo Chalcedonenſi nunc Anathema dixiſſe, mox verò magnopere commendaſſe, ex animo oderat. Et verè genus hominum odio digniſſimum, quod nihil hodiè aliud eſt, quâm quod Bacho, Silenus, Hercopes, aut Ioui Vulcanus erat. Illos autem quos τοὺς, θεοῦ

διακόνους cognouerat, probatosq; aliqua, vt Eſaias loquitur, vexatione, quæ dat intellectum, habebat, etſi ſolebant, Auriculas teneras mordaci radere vero, & pro loco oportunè & importunè increpabant, benignius fouebat & honorabat, longè melior Paryſate illa quæ verbis byſsinis vti volebat: longè felicius ſeculum noſtrum, quàm Valentini illud Imp. quod nec vitia ſua, nec remedia ferre potuit, & ſi quando Holofernis aut Pharaonis mentio fieret pro concione, mox in Regem ipſum dictum accipiebatur, & periculum præſentiſsimum erat creatum.

Laudem præterea ſummam af-
fectio illa materna & clementiſſi-
ma in viduas & pupillos mini-
ſtrorum verbi meretur, quos om-
nibus modis proſpiciendo τοῖς ἱκανοῖς
iuuabat, vt ſæpè etiam ad hone-
ſta officia & loca transferret. Ta-
lem meminerat Dorotheam ma-
trem cariſſimam, cuius veſtigijs
tenaciter inhærebat, adeò à tene-
ris aſſueſcere multum eſt. Et te-
ſtantur aliàs tot ſcriptorum dedi-
cationes nuncupationesq́; de ſin-
gulari eius in miniſterium verbi
pietate. Talem quoq; beneficenti-
am in pauperis ſortis homines ex-
ercuit, quos minimè ἀπρόσιτος pa-
tienter admiſit, vt quæ hominem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

quoq; ſe non neſciret, & à Chriſto qui & ipſe pauper in terris fuiſſet, iudicandam, apud quem nequaquam eſſet προσωποληψία. *Si quis cœlum ipſum attingeret, aut pede non eſſet altior vno, qualem tempore Hieronymi Cardani Italia vidit iuſta ætate non maiorem cubito in cauea Pſyttaci circumferri eiusdem eſſe reſpectus. Laudatur à Theodoreto Placilla lib. 5. cap. 18. propter hanc in miſeros inopesq; liberalitatem: Auguſta ſtudium iſtud ſi non ſuperauit, omninò exæquauit, Auguſtoq; currenti non frenum, vt Tiberio Imp. vxor, ſed calcar addidit, vt pauperum res ſibi commendatas*

com-

commendatiores in poſterum haberet. Quamobrem benedictione Dei fortunante non Narſetis theſauros, ſed opes infinitas in fortuna ſtupenda cum principe opulentiſsimo acquiſiuit. Reliquos verò ſubditos amauit ſemper, & cum tanquam ex Acro Corintho aut Taygeto illorũ oculis cogitationiq́ꝫ fortunam ſubijceret, bona quidem plurimum eſt lætata, malam autem beneficio ſubleuauit, illos resq́ꝫ illorum diligenter principi commendans. In vita autem nihil peius oderat, quàm turpitudines χαμάιβηλα *& mendacia, à teneris annis veritatis pulcritudine delectata. Et nos quidem Auguſto*

Domino noſtro clementiſſimo precamur, ne cum Auguſto Jmp. neceſſe habeat conqueri, deeſſe, qui vera ex animo illi loquantur. Neminem in iſta felicitate & faſtigio deſpiciebat, & quo ad vixit amicitias frequentes cum Germaniæ principibus matronis, inprimis, quæ familiæ erant Brandenburgicæ, ſed maximè cum Sabina Jlluſtriſſimi Electoris Brand. JOHANNIS GEORGII, *nunquam ſatis laudata coniuge, colebat. Reliquas omnes benignè complexa, vt aula tanta nihil haberet illa placidius & humanius, vt verum ſit, Quo quis ſit maior eo ſe ſubmiſſius gerat.*

Non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Non dico de humillimæ ſortis hominibus, qui neceßitati ſæpè debent, quod faciunt, & in humilitatis laude non ſunt ponendi. Nullius otioſus veſtium luxus, aut nitor acquiſitus ſuberat, qui ſi Gregorio credimus, abſq; peccato eſſe non poteſt. Cor erat mundũ & ſimplex, talis quoq; cibus & potus, talis deniq; veſtitus, cum interim abiectiſsimæ ſæpè ſortis homines nihil non hic ſibi licenter ſumãt. Sed quo pertinet vſitata & quaſi inueterata iſta veſtium luxuries. Memini Georgium Fabricium Chemnicenſem dicere, comitiſſam Turingiæ trecentas ſimul tunicas pretioſas Soli aëriq; expoſuiſſe.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

iſſe. Et cum frugalitatem in omnibus magnifaceret, frugalem quoq; ἀσωτία ſede ſua eiecta aulam fecit, ita tamen vt ad magnificentiam nihil deeſſet. Et vt breuiter me expediam, Genus in ea cum forma, forma cum impietate, quæ cũ manſuetudine & continentia, hæ tandẽ cum beneficentia & veritate certabant, vt neſcires quam in ea potiſsimum virtutem admirareris. Quæ enim ſingularia erant in laudatiſsimis, hic quaſi ἐν τῷ κύκλῳ & ſpeculo vniuerſa ſe offerebant.

Tale autem vt eſſet nobis virtutũ παράδειγμα verſabatur in crebra bibliorum lectione, ex Pſal-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

mo 119. peccata: Inclina Domine aurem ad verbum tuum, & non ad auaritiam, fac vt ſit lucerna pedibus meis. Conciones attentè etiam in afflicta valetudine audiebat, vt exactam ſibi veritatis Euangelicæ cognitionem compararet. Hanc enim qui ignorat, Deum ipſum ignorare non eſt dubium, vt Conſtantinus in literis ad Synodum Tyri rectè ſentit. Hic fortaßis mihi tacitè obijcitur, an nihil humani paſſa eſt, quam diuinam propemodum facis. Si qui ſunt tales, quibus hæc in mentem veniunt, illi conſilium meum non ſatis perſpexerunt. Ego de donis ornamentisq́; Augu-

ſtæ

ſtæ dicere volui, vtinam conatus mei illis correſpondiſſent. Interim ſine vicijs hominem naſci & viuere mihi ſit religio dicere, quæ tamẽ curioſè perſcrutanda minimè mihi ſumo, vt Petrus Candidus December in vita Philippi Vicecomitis Mediolani laudatiſsimi, in quo Suetonium lepidè imitari voluit, quamobrem meritò vituperatur, quòd tanti hominis vicia cupidè nimis maligneq; detexerit. Abſit hoc à noſtris quas colimus Muſis, qui abſentibus & defunctis honorẽ habere in εὐφημίᾳ recepta didicimus. Immò ipſa per omnem vitam, tum verò maximè in extremo vi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ta actu omnes infirmitates, quas paſſa eſſet, ſeriò deplorauit, venia à DEO in vera fide petita.

Decurſo itaq; vitæ ſpacio, cum tandem fatis vrgentibus decumbere cepiſſet, morbo quidem initio non graui, ſed paulatim per incrementa vires aſſumente. Etſi medicis cupidius, quàm alioquin eius ferebat conſuetudo, obtemperaret, in ijs tamen, quæ ad animæ ſalutem requirerentur, quærendo arcam Nohæ, vt æternam mortem effugeret, multum ſolicita primùm & maximè procurata eſt, & petijt à DEO, vt in hac vita potius quàm in altera daret pœnitentiam, illic

autem indulgentiam, parata portare iram Domini, qui quidem onus illi imponeret, ſed tamen ſalus eſſet noſtra.

Tandem exhauſtis attenuatisq; viribus cum ſpes vitæ ſupereſſet parua, de extrema voluntate cum ſuis, quorum intererat & quos euocauerat, collocuta, commendata illuſtriſsimo coniugi Eccleſiæ liberorumq; cura diligentiſsime, cum prius à triſtitia auocare animum illius, doloremq; eximere conata eſſet, liberosq; qui aderant, illarum virtutum, in quibus ſalus hominum & reipub. tranquillitas ſita eſt, admonuiſſet piiſsimè, datis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

aliјs certis quibusdam mandatis δωοπαθείᾳ extrema illis benedicens, porrecta manu vltimum valedixit, multis quidem cum lacrimis & dolore immenſo, ſpe tamen reſurrectionis & reſtitutionis ſe ipſam erigente & confirmante. Ex eo tempore indeſinenter precationibus vacans totam ſe cogitationi & deſiderio rerum cœleſtium dedit, in ſumma patientia & ſilentio Dominum exſpectans, multaq; ſecum reputans. Interim cum interrogaretur an tentationes quoq; haberet, Turbor quidem inquit, ſed non perturbabor, quia vulnerum Domini recordor, & in eum confido, qui dixit, confidi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

te, Ego vici mundum, vbi Ego & vos eritis, Iterum venio & accipiam vos ad me ipſum. Tandem ἀγῶνα extremum adeſſe præſentiens, poſtquam de remiſsione peccatorum fideq́; ſua, & vita æterna, edita confeſsione pijſsima, locuta eſſet, iterata aliquoties hac voce, In manus tuas Domine cōmendo Spiritum meum, qui me redemiſti, in inuocatione filij Dei absq; maiore aliquo cruciatu, qui quidem animaduerti poterat, recta ad cœleſtem vitam æternumq; regnum circa horam veſpertinā octauam Calendis Octobrib. anno ætatis LI feliciſsimè perrexit, cū paulò antè turbines ventorum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

tanti exorti eſſent, vt multa conuulſerint ædificia, robora quoq; arborum procera ad miraculum vſq; proſtrauerint, & contorta & quaſi medium inciſa fregerint. Quod vt abſentibus ominoſum erat, qui quid fieret ignorabant, ita reliquis metum incutiebat, curamq́; inijciebat calamitatum, quæ è veſtigio cito pede pijſſimorum hominum obitum comitari ſolent, quarum imaginem Deus per turbinum iſtorum violentiam ob oculos ponere voluit, cuius Dextra mutare omnia poteſt. Exuuiæ tandem in triſti quidem & luctuoſa, ſed ampliſſima pompa Fribergam honorificentiſſimè

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

ſimè, deducentibus proceribus vniuerſi Imperij Saxonici, Fribergam Hermundurorum delatæ, & apud filiorum filiarumq́; monumenta in cubiculum ſuum vsq́; ad diem extremum cum omnium gemitu & luctu depoſitæ. Sed proh Deum immortalem qualis hic ſe materia offerret, ſi querelis indulgere in immenſum creſcens oratio pateretur. Amiſit illuſtriſsimus Princeps Elector AVGVSTVS fideliſsimam & ſapientiſsimam imperij toriq́; in bonis malisq́; ſociam, pietate, φιλοστοργίᾳ, πολυτεκνίᾳ καὶ εὐτεκνίᾳ, obſequio, paratiſsimo ſtudio, ſuauitate morum ſibi iucundiſsimam, in qua

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

acquieſcere totus poterat: Amiſit inclitus Princeps CHRISTIANVS *matrem cariſſimam, ſine qua vitam ſibi acerbam putabat: Eccleſia, reſpub. ſcholæ ſuum decus & præſidium ſibi ereptum ſollicito animo dolenter requirunt: pauperes inopesq́; quod vnum reſtabat ſolatium ſibi ademptum in agris & plateis eiulanter conqueruntur. Vicini Reges & Principes multo ob eam dolore afficiuntur: Nos quoq; hac Domina benigniſſima deſtituti neſcimus, quibus curis & moleſtijs iterum implicabimur. Sed ſingularem hæc ſibi orationem depoſcunt. Jlla vt vixit ſanctè, ita feliciter ex*

hac

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

hac vita abijt, vel potius ergaſtulo, defuncta omnibus curis, ſuperatis cunctis malis, collecta ad patres in pace, ne viderent oculi omnia iſta, quæ inducturus eſt Dominus ſuper locum iſtum, concluſa in manu DEI, *ne tormentũ tãgat, viuitq́ verè animala illa caſtiſsima* ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ κυρίῳ τῷ θεῷ, *in complexu filij Dei, in ea lætitia & gloria, vt ſi totus mundus offerreretur, ad nos ad hanc ærumnoſam vitam, quæ tamen verè* ἀβιώτη *eſt, redire mallet. Non enim cœlum eſt res dubia pijs, ſicut Fortunatæ inſulæ, quæ an veteres ſint omnes, an interea enatæ in ea vaſtitate maris*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

neſcitur: nec profecto eſt Quinſai vrbs, quæ 25. milliaria Germanica ſecundũ longitudinẽ continet, quam cœleſtem hodie, & propter incredibilem omnium voluptatum affluentiam Paradiſum nominant: ſed ſolium maieſtatis diuinæ, locus ſplendoris, abundantiæ infinitæ, ſuauitatis, pacis, admirationis, &c. vbi nullæ ſunt Dæmonum inſidiæ & improborum machinationes, nullæ amaritudines & tentationes, nullus ſtimulus carnis aduerſus Spiritum, vbi non eſt ira Dei metuenda, terrores inferni ſuſtinendi, aut tandem mors omnium terribilium terribiliſsima expaueſcen-

veſcenda. Nec illic, vt miſer Cercidas ſeipſum conſolabatur, ſe in omni ſcientiarum genere doctiſſimos, ex Philoſophis Pythagoram, ex Muſicis Olympum, ex hiſtoricis Hecatæum mox viſurum, hos vel alios impios contemplatur: ſed DEVM ipſum, qui ſit an non ſit principium eſt Protagoræ, non noſtræ Theologiæ, ſanctos itidem Angelos & omnes ſelectos, & inter hos ſibi cariſſimos, Chriſtianum Patrem, matrem Dorotheam, filios, Alexandrum & reliquos cum amicis, in quorum complexum iam ex complexu Auguſti principis deuenit. Nec intuetur illos, ſicut

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Æneas apud Vergilium ſuos in Cumæa ſpelunca, aut ſicut illæ, de quibus Plinius, in Africæ ſolitudine hominum ſpeties conſpiciuntur, quæ ſubinde obuiæ illo momento euaneſcunt, ſed verè ſuos agnoſcit, qui pelle ſua in die reſtitutionis omnium rerum circumdabuntur in immortali gloria conſtituti. Iam demùm videt vera eſſe, quæ de μισθοδοσίᾳ omnibus pijs præparata à filio DEI dicta ſunt, quod ibi ſit κατὰ τὴν στέρησιν καὶ ἕξιν abſentia omnis mali & præſentia omnis boni, Sabbathum ex Sabbatho, feſtiuitas ſine fine, æternitas ſine labe, ſerenitas ſine nube, eaq́ præmia quæ non poſſunt menſu-

rari, terminari, aut æſtimari, & audiuntur τὰ ἄῤῥητα, & demum ea eſt læticia, quæ auris non audiuit, nulla lingua eloqui aut mens vlla concipere poteſt. His tu ANNA AVGVSTA Domina, dum in viuis eras, clementiſsima fruere in ſecura & ſumma felicitate. Nos dies lacrimoſa tenet, & ex vna calamitate in aliam vocamur, eaq́ exſpectamus tempora, in quibus erit tribulatio, qualis non fuit ex quo gentes eſſe ceperunt. Ego pro clementiſsimis tuis in me beneficijs, pietatis & gratitudinis ergò, hanc tibi pura mente teſtificationem, in ſpem glorioſæ reſurrectionis, exhi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

exhibere volui, non quod tibi ſit adiumentum, aut neceſſarium, ſed nobis qualecunque ſolatium. Reſtat nunc, vt, quod cupimus, tuo quoque exemplo ἀναλύειν, *& tecum & cum Chriſto noſtro eſſe poßimus, ad hanc migrationem nos præparemus. Quam adiuuet & inſtruat ipſe, qui dixit, veniam iterum, & recipiam vos ad me. Qui ſit benedictus in omne ſeculum.*

DIXI.

EPITAPHIVM
SERENISSIMÆ ET IN-
CLITAE PRINCIPIS ANNAE

AVGVSTÆ, natæ Reginæ Daniæ, Illuſtriſsimi &
potentiſsimi Principis AVGVSTI, Ducis Sa-
xoniæ, Sacri Romani Imperij Archimarſcalli &
Electoris, Landgrauij Turingiæ, Marchionis
Miſniæ, & Magdeburgici Burggrauij &c.
coniugis cariſsimæ & deſideratiſs.

D. O. M. S.

ANNA vocor, patre Rege fui prognata ſub Arcton;
Hîc ubi Cimbrorum gloria magna manet.
AVGVSTI coniunx gladijs qui territat Albim,
Et lata Myſos ſub ditione premit.
Me coluit Pietas, eiusq; pediſſequa virtus,
Et Lucina ſuum rettulit eſſe decus.
Florida me patriæ matrem reſpublica dixit,
Pignora ter matrem quinq; vocâre tori.
Luſtra decem vix vnumq; annum fecerat ætas,
Cùm me ſub tumulum mors properata vocat.
Nunc ago cum CHRISTO dio ſplendore refulgens:
Quanta per hanc aulam ſunt bona parta pijs.
Diſce meo exemplo tumulum quicunq; reuiſis
Viuere, poſt mortem ſic quoq; vita manet.

Obijt anno ætatis S LI. Salutis
noſtræ M. D. LXXXV.
Calend. Octo. hora VIII. veſpertina.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]

3086.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 3086 8° [35,-168]